

USAID PROJECT FOR MEDIA
LEGAL REFORM AND
RESPONSIBLE MEDIA

Кратка белешка од состанокот со претставниците на политичките партии во врска со измените на Изборниот законик

Место на одржување: Хотел “Best Western” Скопје

Датум: 16.07.2013 година

Организатор: Центар за развој на медиуми

Присутни: Дејан Георгиевски (ЦРМ), Љубица Караманди (ЦРМ), Јасна Андоновска (ЦРМ), Јета Жута (ЦРМ), Тони Ристов (ДОМ), Ристанка Лалчевска (Либерална партија), Илија Димовски (ВМРО-ДПМНЕ), Весна Бендевска (СДСМ), Рената Дескоска (СДСМ), Маја Морачанин (ДОМ) и Денко Скаловски (ДОМ).

На овој состанок се дискутираше за Изборниот законик и тоа во делот кој ги регулира медиумите, како и измените кои истиот треба да ги претрпи во наредните измени кои се планираат околу септември 2013 година.

На почетокот на состанокот, **Дејан Георгиевски**, програмски директор на Центарот за развој на медиуми, им посака добредојде на сите присутни. **Љубица Караманди**, координатор на правната програма во ЦРМ, истакна дека ЦРМ во целост ги поддржува препораките на ОБСЕ и Венецијанската Комисија, како и дека Центарот за развој на медиуми е на ставот дека правилата кои се содржани во правилниците на Советот за радиодифузија, а се однесуваат на однесувањето на медиуми пред и за време на изборната кампања, треба да бидат регулирани со Изборниот законик. Таа истакна дека треба допрецизирање на одредбите заради повеќе работи, а беше споменато дека, на пример, од извештајот за медиумското покривање на изборната кампања за локалните избори во 2013 година подготвен од страна на Советот за радиодифузија, произлегува дека за прекршувањата на одредбите од Законот пред изборната кампања, СРД им упатил само укажувања на радиодифузерите и покрај предвидените построги санкции од Изборниот законик.

USAID PROJECT FOR MEDIA
LEGAL REFORM AND
RESPONSIBLE MEDIA

Потоа, беа повикани сите претставници на политичките партии да ги искажат своите ставови во однос на измените кои сметат дека треба да ги претри Изборниот законик.

Рената Дескоска од СДСМ наведе дека постојано „се замижува“ пред препораките кои се однесуваат на финансирањето на изборната кампања од страна на медиумите. Таа спомена дека се согласува со препораките на ОБСЕ правилата за медиумското претставување да бидат предмет на регулирање на Изборниот законик. Воедно, таа истакна дека исполитизираноста на Советот за радиодифузија е една од забелешките на ОБСЕ. Според Дескоска, Изборниот законик треба да се донесува со поширок консензус. Кај медиумите, проблематично прашање во Изборниот законик е фактот што тие треба да ги почитуваат правилата за еднакво медиумско претставување што е во конфликт со фактот што медиумите да можат да дават донации во висина од 5% од годишниот приход на правното лице што во суштина е обид да се легализираат донациите од медиумите. Нејзина препорака беше да се забранат донациите од страна на медиумите за време на изборите.

Од друга страна, Дескоска посочи дека треба да постои сеопфатна рамка за сите медиуми, вклучувајќи ги и печатените и електронските медиуми, кои СРД не ги следи. Како друга забелешка на ОБСЕ со која се согласува, таа го спомена недостигот на правен лек за прекршувања на Изборниот законик, како и фактот дека не се предвидени казни за прекршување на изборниот молк. Конечно, според Дескоска, потребна е сериозна дебата за потребата за платено политичко рекламирање со оглед дека треба слободна трка за фер шанси за сите партии.

Илија Димовски од ВМРО-ДПМНЕ ја поздравил средбата и ги изрази ставовите на ВМРО-ДПМНЕ во врска со ова прашање. Димовски се согласува дека се потребни дополнувања и измени во делот на медиумското претставување. За ВМРО-ДПМНЕ, не се неприфатливи таквите измени и за истите може да се дискутира. Тој истакна дека прекршувањето на изборниот молк е широк термин и притоа, мора да се има предвид однесувањето на партиите пред и по распишувањето на изборите. Го наведе фактот дека за време на последните локални избори во март 2013 година опозицијата шест месеци порано ги претстави кандидатите.

Исто така, тој посочи дека имаше сериозни прекршувања на изборниот молк и тоа од страна на некои интернет портали кои себеси се нарекуваат новински агенции. Тој истакна дека медиумите не се најголемите донатори на ВРМО и дека на интернет страницата се објавени сите податоци во врска со тоа кој и колку донираше за време на изборите.

Димовски наведе дека се согласни со одредени ограничувања на медиумските попусти, но од друга страна донациите биле облигациони односи за што добро е да се анализира компаративните искуства. Тој воедно спомена дека за периодот од распишување на изборите до изборната кампања важеше рестриктивното правило на СРД, иако во праска се оставаше простор за промоција. На крај, се согласи дека потребно е преиспитување на подзаконската регулација на правилата за медиумско претставување.

Љубица Караманди ја надополни дискусијата со покренување на дилема околу членот 69-а од Изборниот законик и тоа дали „изборното претставување“ треба да ги опфати сите активности на политичките партии, со оглед дека во периодот пред изборната кампања тоа може да задира во слободата на изразување. Таа предложи дека може треба да се ограничи и истото да се однесува само на платеното политичко претставување.

Ристанка Лалчева од Либералната партија го постави прашањето дали ние сме спремни (политичките партии) да разговараме за тоа дали моделот на медиумското претставување е добар, и тоа во споредба со компаративната легислатива, односно дали на Македонија и е потребно меко или тврдо законодавство.

Таа го искажа ставот на Либералната партија дека одредби за медиумското претставување треба да бидат дел од Изборниот законик, а не да се регулираат со правилници и преку институции кои се исполитизирани, како и дека треба да се прецизира тајмингот кога почнува политичкото претставување затоа што се губи од вид моментот на вистинско медиумско претставување. Таа додаде дека треба да се исклучи било каква можност медиумите да бидат донатори заради еднакво учество на сите политички субјекти.

Тони Ристов од ДОМ истакна дека со подзаконските акти во суштина е извршено затскирено регулирање и недоволно посветување на внимание. Истакна дека прашањата за медиумско претставување треба до крај да се регулираат и дека недоволно внимание

им се посветува на она што е напишано на правилниците на СРД. Тој наведе дека ДОМ во последните избори немаше доволно медиумско поретставување на последните локални избори, односно дека оваа партија немаше никакво промовирање во текот на првите неколку дена на изборната кампања. Откако се жалеле во СРД, добиле одговор дека тоа прашање го решаваат медиумите, додека пак од медиумите добиле одговор дека ќе ги покриваат само кандидатите за градоначалници, а не и советниците.

Вториот проблем со кој оваа партија се соочувала за време на локалните избори бил фактот што немале пристап до сите граѓани, односно дека „етничките медиуми“ не ги претставуваат кандидатите од другиот блок. Таквата ситуација јасно ја наметнува потребата за регулација во Изборниот законик, дека каналите до граѓаните треба да се поеднакво достапни за сите политички партии и не смее да се заборави општествено – одговорната улога на медиумите.

Дејан Георгиевски од ЦРМ зеде збор и истакна дека многу е тешко да се регулира ова прашање кога се работи за приватните медиуми, бидејќи тие поседуваат уредувачка слобода. Реплицираше **Тони Ристов** од ДОМ кој додаде дека медиумите имаат општествена одговорна функција да пренесуваат информации.

Весна Бендевска од СДСМ наведе дека секој закон треба да се подобрува. Но, проблемите кои кај нас се јавуваат не се резултат на одредбите, туку на недостигот на политичка волја. Според неа, во 2011 година имавме избори со изменет Изборен законик само од владеачката коалиција. Извештајот на ВМРО-ДПМНЕ за изборната кампања покажува дека поголем износ од донациите се од медиуми. Тоа што власта им плаќа на медиумите за возврат е чиста изборна корупција. Истакна дека попустите не треба да се дозволат како донации и ја нагласи важност на МРТ како јавен радиодифузен сервис кој треба да обезбеди рамноправен пристап на сите политички партии и информирање на граѓаните за сите политички опции.

На излагањето на Бендевска реагираше **Илија Димовски** велејќи дека на состанокот не треба да се навлегува во политички дебати чие место е на седница на Собрание. Тој им упати забелешка на организаторите дека треба да го водат состанокот на начин што нема да дозволат да се кажуваат вакви податоци.

Денко Скаловски од ДОМ кажа дека тие очекуваа дека ќе има поброен собир и даде совет во иднина состанокот да се организира во време кога луѓето ќе бидат во Македонија, бидејќи за ваквите прашања потребна е масовност. Воедно, истакна дека треба да се разгледаат компаративните искуства каде не е дозволено платено политичко влијание и дека измените на изборното законодавство треба да се во насока на намалување на можностите за коруптивно делување.

Љубица Караманди од ЦРМ објасни дека поканите за состанокот беа писмено и електронски на три наврати испратени до сите политички партии кои се претставени во Собранието. А, времето на закажување – средина на јули, се должи на фактот што се прават напори документот за јавна политика да биде изработен, промовиран и испратен до надлежните институции во најскоро време.

Лалчевска им упати апел на политичките партии да размислат дали на политичките партии воопшто им треба платено политичко рекламирање и дека ако го напуштиме овој принцип ќе избегнеме корупција.

Рената Дескоска нагласи дека не треба да се затворат очите кон примерите на изборите во минатото и даде сугестија при пишувањето на документот за јавна политика да се анализираат извештаите на СРД, како и извештаите од финансирањето на политичките партии за време на изборната кампања.

На крајот беше заклучено да се организира широка јавна дебата откако ќе биде изготвен документот за јавна политика од страна на Центарот за развој на медиуми, и да се направат напори за широка присутност на политичките партии, медиумите и другите релевантни чинители.